

Aan

de leden van de raad van de gemeente
Koggenland

DATUM
ONDERWERP Aanbiedingsbrief programmabegroting 2016

1 Inleiding

Voor u ligt de programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2019. De tweede in de huidige nieuwe vorm. In uw vergadering van 22 juni jl. heeft u de Kadernota 2016 vastgesteld. In deze Kadernota hebben wij u een doorkijk gegeven voor het komende begrotingsjaar 2016. Belangrijk element hierbij is geweest het bieden van inzicht in de effecten van de door uw raad genomen besluiten in het kader van de Kerntakendiscussie. Hierbij hebben we kunnen constateren dat er stevig 'Doorgepakt' is om in deze collegeperiode (2014-2018) werk te maken van het structureel op orde brengen van onze financiële huishouding. Uit uw Kadernota 2016 blijkt dat vooral vanwege de genomen besluiten het vorig jaar geraamde tekort voor 2016 van ca. € 2.000.000 is teruggebracht naar ca. € 532.000 én dat de eerder geraamde tekorten voor de jaren hierna omgebogen zijn in een geraamd begrotingsoverschot. Het resultaat van deze programmabegroting laat nog gunstiger cijfers zien.

Voordat wij inhoudelijk ingaan op de programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017-2019 het volgende.

Bij de vaststelling van de Zomernotitie 2015 en de Kadernota 2016, zoals gezegd op 22 juni, waren wij niet in staat om uw raad gedegen te informeren over de financiële consequenties van de jaarlijkse 'meicirculaire gemeentefonds'. Door het late tijdstip van verschijnen van de circulaire (begin juni) konden wij de financiële consequenties niet op nemen in de zomernotitie 2015 en door rekenen in de Kadernota 2016. Dit vinden wij niet gewenst. Om de informatievoorziening aan uw raad te optimaliseren en om daarmee de integrale afweging te bevorderen, stellen wij u voor om een knip te maken in de behandeling van de jaarrekening en de zomernotitie met de kadernota. De jaarrekening wordt dan behandeld in de raadsvergadering van juni. De behandeling van de zomernotitie en kadernota zou dan moeten opschuiven naar halverwege de maand juli. De financiële gevolgen van de meicirculaire 2016 kunnen dan worden verwerkt in de zomernotitie en kadernota zodat u een goed beeld krijgt van de gevolgen voor de lopende begroting en de nieuwe begroting. De behandeling vindt plaats in de eerste helft van de maand juli.

2 Inhoud aanbiedingsbrief 2016

Wij informeren u in deze aanbiedingsbrief over de volgende onderdelen:

1. financieel toezicht provincie Noord Holland
2. stand van zaken uitvoering collegeprogramma "Doorpakken 2014-2018"
3. nieuwe ontwikkelingen voor 2016
4. financieel perspectief 2016
5. meerjarenperspectief 2017-2019.

1. Financieel toezicht provincie Noord-Holland

Van de provincie Noord Holland is de kaderbrief financieel toezicht ontvangen. Hierin wordt uiteengezet waar de provincie haar toezicht op richt in de periode 2016-2019. Allereerst zijn daar de bezuinigingen uit de kerntakendiscussie, daarnaast krijgen de volgende onderwerpen in deze periode nadrukkelijk aandacht in het provinciaal toezicht:

- * overzicht incidentele baten en lasten
- * onderhoud kapitaalgoederen
- * aanpassingen Wet gemeenschappelijke regelingen
- * financiële verordeningen
- * wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen
- * kengetallen (rapport Depla)

Deze onderwerpen zullen in het jaarlijkse gesprek met de provincie aan de orde komen en door de provincie worden beoordeeld aan de hand van de begroting. Over de resultaten van het provinciaal toezicht informeren wij u.

2. Stand van zaken uitvoering collegeprogramma "Doorpakken 2014-2018"

De programmabegroting 2016 is de tweede begroting onder verantwoordelijkheid van dit college. We geven in 2016 verder invulling aan de beleidsvoornemens uit het Collegeprogramma "Doorpakken". De voornemens en activiteiten ("wat gaan we doen") komen uitgebreid aan bod in de drie programma's.

Kort willen we nu ingaan op de stand van zaken rond de uitvoering van het collegeprogramma aan de hand van een paar opvallende onderdelen.

Ambities in perspectief

De voornemens uit "Doorpakken" realiseren wij in een periode die wordt gekenmerkt door grote veranderingen, die ook onzekerheid met zich meebrengt op financieel gebied. Tegen die achtergrond is het college aan de slag gegaan met "Doorpakken".

Per programma een korte analyse van de stand van zaken:

* Dienstverlening en Bestuur:

We hebben doorgepakt op het uitgangspunt om een sluitende (meerjaren)begroting te realiseren. Belangrijk instrument hiervoor is geweest de Kerntakendiscussie die we in het derde kwartaal 2014 hebben opgestart en waarover besluitvorming door uw raad in april 2015 heeft plaatsgevonden. We kijken hierbij terug op een bijzonder intensief én interactief proces dat veel heeft opgeleverd. Niet alleen in financiële maatregelen. Er is ook sprake geweest van bevestiging van het besef dat onze inwoners betrokken zijn en willen blijven bij hun gemeente. Binnen de kerntakendiscussie is ook nadrukkelijk aandacht geweest voor onze ambities met betrekking tot een andere kijk op onze taken in een veranderende maatschappij.

Er is doorgepakt op het terrein van de regionale samenwerking. Zowel binnen de regio West Friesland als binnen KOM verband. Regionaal is zwaar ingezet op de samenwerking binnen het sociaal domein maar ook op onze VTH (Bouwen Milieu) taken. In september 2014 heeft uw raad ingestemd met de toetreding tot het SCC DeSom.

Verder verwachten wij dat besluitvorming over de belastingsamenwerking nog in 2015 plaatsvindt.

Op het terrein van bedrijfsvoering neemt de samenwerking met Opmeer en Medemblik verdere concrete vormen aan. Concrete samenwerking is inmiddels opgestart op het terrein van P&O en Inkoop.

Op het terrein van openbare orde en veiligheid is gewerkt aan het Lokaal Integraal Veiligheidsplan. Met daarin aandacht voor Veilige Woon- en Leefomgeving; Bedrijvigheid en Veiligheid; Jeugd en Veiligheid; Fysieke Veiligheid en tenslotte Integriteit en Veiligheid.

* Welzijn en Zorg

De Transities nemen binnen het Sociaal Domein een prominente plaats in binnen "Doorpakken". Vanaf 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg, de Wmo en de Participatiewet. Op basis van de door uw raad vastgestelde beleidsplannen zetten wij hierbij in op het aanspreken op en benutten van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Hierbij bieden wij vanzelfsprekend wel zorg aan hen die het écht nodig hebben. De impact van deze overheveling van taken door het Rijk is, zeker ook vanuit financieel perspectief, enorm groot. Bij de vaststelling van de beleidsplannen zijn wij ervan uitgegaan dat we de nieuwe taken kunnen uitvoeren met de middelen die we daarvoor van het Rijk ontvangen. In dat element zit financiële onzekerheid. Wij hebben uw raad hierover geïnformeerd. Het resultaat over 2015 zal moeten aantonen óf dit een realistisch uitgangspunt is. Zeker nu de budgetten

(meicirculaire 2015) verder verlaagd worden. In paragraaf 3 van deze aanbiedingsbrief gaan wij hier verder op in, zo ook in de toelichting bij Programma 2 .

De uitvoering van de nieuwe taken wordt uitgevoerd door ons Zorgteam Koggenland. Er is doorgepakt om ons Zorgteam klaar te stomen om de uitvoering ter hand te nemen. Alle professionals zijn actief om informatie, passende zorg en ondersteuning te bieden aan de Koggenlanders. In het Zorgteam wordt nauw samengewerkt met zorgaanbieders, huisartsen en zorgverzekeraars.

De totstandkoming van een definitief plan voor de huisvesting van het primair onderwijs in de kern Avenhorn/De Goorn is vertraagd. Enerzijds vanwege onduidelijkheid rond de effecten van de verdergaande decentralisatie van onderhoudstaken richting de schoolbesturen. Anderzijds vanwege de behoefte om in een breder verband samen met de schoolbesturen op te trekken om een breed gedragen visie op onderwijshuisvesting te ontwikkelen. De opdracht hiervoor is inmiddels verstrekt.

* Wonen en Ondernemen

Doorgepakt is om binnen de heel voorzichtig opkrabbende woningbouwmarkt invulling te geven aan onze plannen voor Buitenplaats 'De Burgh'. Op kleinere schaal is gewerkt aan een plan bij de voormalige openbare basisschool in Ursem.

Er wordt gewerkt aan een visiedocument voor ons Woningbedrijf, waarin wij onze strategie met betrekking tot een toekomst vaste bedrijfsvoering willen vastleggen. Rekening houdend met de veranderende wetgeving vanuit het Rijk.

Wij zijn binnen de kerntakendiscussie met uw raad gekomen tot een herijking van onze ambities met betrekking tot het klimaatbeleid. De realisering van zonneweiden loopt niet zodanig als wij zouden willen. Wet en regelgeving zijn weerbarstiger dan gewenst om snel 'meters te maken'. De ambitie is er echter nog wel!

Energie is gaan zitten in de discussie rond de plannen van de provincie over windmolens.

De Regionaal Economische Agenda is door alle zeven West-Friese raden vastgesteld met het daarbij horende uitvoeringsprogramma van projecten op economisch terrein. Verder zijn de kaders vastgesteld (en krediet beschikbaar) voor een Regionale structuurschets. Nodig om beleid op elkaar af te stemmen, om goedkeuring van de provincie te krijgen voor ruimtelijke plannen en als onderbouwing voor subsidies van Rijk en provincie.

Met uw raad hebben wij ons beleid met betrekking tot het permanent bewonen van recreatieparken nogmaals gedeeld en herbevestigd.

In regionaal verband hebben we een aanzet gegeven voor de planontwikkeling van glasvezel.

We hebben recent een start gemaakt met het ontwikkelen van een nieuw bestemmingsplan voor de kernen binnen onze gemeente, in navolging van het nieuwe bestemmingsplan voor het landelijk gebied.

3. Nieuwe ontwikkelingen voor 2016

Uiteraard wordt in de programmabegroting in meer detail ingegaan op nieuwe ontwikkelingen waar wij op willen doorpakken in 2016. De opbouw van de programmabegroting is in vergelijking met 2015 niet gewijzigd. Dit betekent dat per programma de relevantie Speerpunten (indien deze zich voordoen) worden uitgewerkt.

In het kort zal het komende jaar met name onze aandacht uitgaan naar:

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening:

- Verder werken aan maatregelen gericht op een veilige woon- en leefomgeving voor onze inwoners. In 2016 worden hiertoe het Lokaal Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 én het Uitvoeringsprogramma 2016 vastgesteld. Verder zal in 2016 de focus liggen op een strenge aanpak van overlast. Verdere concrete maatregelen zijn zaken als de realisering van een politiesteunpunt in ons gemeentehuis; een onderzoek doen naar de meerwaarde van buurtbemiddeling.

Programma 2: Welzijn en Zorg

Stond de begroting 2015 nog in het teken van transitie (een overgang van verantwoordelijkheid van Rijkstaken naar gemeente, zonder deze te veranderen) en derhalve zorgcontinuïteit voor onze inwoners, déze begroting staat volledig in het teken van transformatie (een inhoudelijke verandering waarbij een diepgaand, duurzaam veranderingsproces leidt tot een fundamentele en structurele hervorming).

In 2016 ligt de focus op:

- Verschuiving van inzet van specialistische hulp (2e lijn) naar 0e en 1e lijn.

Kern is de nieuwe verhouding tussen overheid, maatschappelijke organisaties en inwoners. Ondersteuning komt pas in beeld als men er zelf niet uitkomt en ondersteuning vanuit familieleden of de directe omgeving niet mogelijk is (Wet maatschappelijke ondersteuning).

Het Zorgteam is hierbij de spil in het gehele proces. De afdeling heeft vanzelfsprekend te maken met een stevige vergroting van haar takenpakket. Om die reden wordt gelijk als in 2014 en 2015 voorgesteld om budget vrij te maken voor de zogenoemde flexibele schil om uitvoering te geven aan het takenpakket.

Ná het opdoen van meer ervaring zal naar verwachting in 2016 duidelijkheid zijn over de structurele formatie-omvang die nodig is om de gestelde doelen te behalen.

- Monitoren van inhoudelijke en financiële resultaten van de nieuwe taken in de Jeugdzorg, WMO en Participatiewet.

Naast een zware inhoudelijke focus, hebben we ook te maken met een financiële uitdaging. Uw raad heeft eerder kaders gesteld dat we de nieuwe taken budgettair neutraal uitvoeren. Vanaf 2016 ontvangen we lagere budgetten. De haalbaarheid van de door uw raad gestelde kaders zal moeten blijken in de toekomst. (zie ook paragraaf 4)

- Implementeren van het nieuwe subsidie- en accommodatiebeleid.

Als uitwerking van de besluitvorming van de kerntakendiscussie wordt in 2015 het nieuwe beleid geformuleerd. Hierbij worden nadrukkelijk de subsidieaanvragers betrokken. Zij participeren in de ontwikkeling en implementatie van dit nieuwe beleid.

Programma 3: Wonen en Ondernemen

- Het opstellen van een plan van aanpak voor zonneweidelocaties.

We willen in 2016 komen tot een definitief plan dat aan uw raad wordt voorgelegd om één of meerdere projecten daadwerkelijk van de grond te krijgen. Hierbij zijn wij uiteraard afhankelijk van de medewerking van de Provincie en andere partners.

- Huisvesting vergunninghouders.

De forse toename van onze taakstelling (al vanaf 2015) vraagt om een integraal plan om te komen tot een effectieve oplossing. Dit kunnen we niet alleen, om die reden zal ook tot regionale afstemming moeten worden gekomen. Het betreft hier uiteraard niet alleen een pure huisvestingstaak, ook andere sociaal maatschappelijke effecten spelen een rol.

- Uitwerken van het project Glasvezel.

Ook hier geldt dat we in 2016 willen komen tot een definitief plan dat aan uw raad wordt voorgelegd. We trekken in regionaal verband hierin samen op.

4. Financieel perspectief 2016

Een aantal elementen die van invloed zijn op het financieel beeld voor 2016 werken we verder uit.

Kerntakendiscussie en begrotingsresultaat

In de raadsvergadering van 20 april 2015 heeft u een pakket aan maatregelen vastgesteld om de begroting 2016 en meerjarenperspectief structureel sluitend maken. Alle maatregelen zijn verwerkt in de begroting 2016 en volgende jaren met dien verstande dat de maatregelen in onderzoek ad € 100.000 in 2016 wordt uitgewerkt. In de programmabegroting wordt u per programma geïnformeerd over de uitvoering van het bezuinigingsprogramma 2016-2019. In grote lijnen komt het bedrag aan bezuinigingen in 2016 neer op € 1,5 miljoen en loopt op tot € 2,7 miljoen in 2019.

De voorliggende begroting 2016 sluit met een nadelig resultaat van afgerond € 186.000. Dit is positiever dan waar we in het meerjarenperspectief 2015- 2018 vanuit gingen. Dit wordt met name veroorzaakt door:

- * een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds ad € 550.000 (voordeel)
- * de uitwerking van de kerntakendiscussie ad € 1.500.000 (voordeel)
- * rentevoordeel financiering € 227.000 (voordeel)
- * budgettair neutrale verwerking BUIG gelden € 115.000 (voordeel)
- * lagere lasten bijdrage huishoudelijke hulp € 100.000 (voordeel)
- * Toename lasten automatisering (uitbreiding taken, tariefstijging leverancier Software) € 250.000 (nadeel)
- * Opname van de definitieve bijdrage aan het SSC DeSom, waarbij het verschil tussen de raming van 2015 met die van 2016 leidt tot een nadeel van € 390.000
- * Afname kapitaallasten automatisering ten gevolge van de toetreding tot DeSom € 107.000 (voordeel)

In de programmabegroting 2016, pagina 21-22, treft u een nadere toelichting aan op de ontwikkeling van de kosten met betrekking tot de automatisering.

De korting op het gemeentefonds onderdeel sociaal domein wordt volledig opgevangen binnen het sociale domein. De ontvangsten en uitgaven die verband houden met het sociale domein zijn budgettair neutraal verwerkt in de begroting 2016 e.v.

De nieuwe investeringen, inclusief de kapitaallasten en de dekking, zijn verwerkt in de begroting. Tevens zijn alle de speerpunten uit de kadernota 2016 opgenomen. U vindt ze per programma terug in de programma-begroting in het onderdeel financiële overzichten en verderop in deze aanbiedingsbrief.

Bij de beoordeling van het meerjarenperspectief zien we dat we met ingang van 2017 weer "zwarte" cijfers hebben. Hierbij moeten we ons wel realiseren dat nog geen rekening is gehouden met mogelijke nadelige effecten als gevolg van de open-eind-regelingen in, met name, het sociale domein. Ook de gevolgen van de invoering van de Vennootschapsbelasting zijn nog zeer onzeker.

Gemeentefonds

In de meicirculaire 2015 is de ontwikkeling weergegeven van de uitkering uit het Gemeentefonds voor de jaren 2015 – 2019. In hoofdlijnen valt op dat de uitkering in 2019 ten opzichte van 2015 nagenoeg gelijk blijft. Echter als we de onderdelen nader bezien dan valt op dat het algemene deel van de gemeentefondsuitkering (exclusief de 3D's van het sociale domein) hoger wordt maar dat de decentralisatie-uitkering sociale domein met ongeveer hetzelfde bedrag afneemt. Deze ontwikkeling vraagt zoals eerder gesteld extra aandacht voor de ontwikkeling van de kosten binnen het sociale domein. Vooral nog is de uitkering binnen het sociale domein budgettair neutraal verwerkt. Dit wil dus zeggen dat de budgetten naar beneden zijn bijgesteld tot het bedrag van de uitkering. De overige integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen nemen in de genoemde periode af met € 230.000 (zie onderstaand overzicht.)

Overzicht: gemeentefondsuitkering 2015 – 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
uitkering Sociaal Domein	€ 7.611.550	€ 7.127.976	€ 6.792.264	€ 6.636.135	€ 6.573.928
integratie en decentralisatie uitkering	€ 1.618.623	€ 1.417.159	€ 1.378.059	€ 1.383.826	€ 1.388.198
algemeen deel uitkering	€ 13.737.884	€ 14.934.667	€ 14.879.065	€ 14.852.500	€ 14.983.394
totaal algemene uitkering	€ 15.356.507	€ 16.351.826	€ 16.257.124	€ 16.236.326	€ 16.371.592
totaal uitkering Gemeentefonds	€ 22.968.057	€ 23.479.802	€ 23.049.388	€ 22.872.461	€ 22.945.520

Toelichting:

In 2016 schat het ministerie in dat de rijksbegroting toeneemt en dus ook de omvang van het gemeentefonds vanwege de systematiek "samen de trap op, samen de trap af". Deze verwachting van het ministerie maakt dat de gemeentefondsuitkering in 2016 een piek laat zien ten opzichte van 2015 en in 2017 een daling laat zien als gevolg van de bijgestelde verwachtingen van het ministerie.

Jeugdzorg / Wmo

De budgetten voor 2016 worden berekend op basis van een objectief verdeelmodel. Bijvoorbeeld op basis van het aantal jeugdigen jonger dan 18 jaar of op basis van het aantal één-ouder gezinnen, etc. De budgetten tot 2015 werden berekend op basis van

historische gegevens, dus op basis van hetgeen daadwerkelijk is uitgegeven. Voor Koggenland geldt dat in het verleden er door de toen verantwoordelijke instellingen (zoals bijvoorbeeld zorginstellingen, huisartsen, zorgkantoren, Bureau Jeugdzorg, etc.) meer is uitgegeven dan volgens de nu geldende, objectieve, maatstaven gebudgetteerd zou zijn.

Dit betekent voor ons dat we, conform de door uw raad gestelde kaders (nieuwe taken budgettair neutraal uitvoeren) vanaf 2016 lagere budgetten hebben. Hoewel de gemeente niet de enige toegang is en we vanuit de Wmo en Jeugdzorg een open-eind-regeling hebben:

- * zetten we in op preventie om dure zorg achteraf te voorkomen
- * zetten we in op de nulde en eerste lijn in plaats van de duurdere tweede lijn
- * focussen we tijdens de intake-fase op eigen kracht, eigen mogelijkheden, eigen netwerk
- * kopen we anders en goedkoper in, waar mogelijk
- * zetten we met zorgaanbieders pilots op
- * maken we keuzes met betrekking tot de prioritering en eventuele wachtlijsten

Zoals hierboven gesteld zouden deze maatregelen doorgevoerd kunnen worden wanneer het financiële structurele beeld (jaarrekening 2015) concreet is.

Korting Participatiewet

Een deel van de gelden voor de uitvoering van de Participatiewet zijn ondergebracht bij de integratie uitkering sociaal domein, namelijk de re-integratie en de WSW. Met WerkSaam WF is afgesproken dat de Participatiewet budgettair neutraal wordt uitgevoerd. De rijksmiddelen worden door ons, één op één, doorgezet naar WerkSaam WF. De korting van de meicirculaire wordt dan ook op deze wijze doorgevoerd.

Tweede fase groot onderhoud gemeentefonds

In maart 2015 hebben de fondsbeheerders aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Raad voor de Financiële Verhoudingen (Rfv) advies gevraagd over de zogenoemde tweede fase van het groot onderhoud (nieuwe verdeling van de algemene uitkering op basis van de taakgebieden Werk & Inkomen, Brandweer & Rampenbestrijding, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing). Op grond van dit advies zou Koggenland jaarlijks € 700.000 extra uitkering ontvangen uit het gemeentefonds. De adviezen van de VNG en de Rfv vormden echter aanleiding de nieuwe verdeling slechts gedeeltelijk in te voeren.

We zien dat het gemeentefonds door de jaren heen grote schommelingen kan vertonen. Deze worden veroorzaakt door aannames die het ministerie doet. Deze zijn gebaseerd op de informatie die zij krijgt van het CPB. Schommelingen kunnen bijvoorbeeld veroorzaakt

worden door hogere belastingopbrengsten, lagere of hogere rijksuitgaven, decentralisatie overheidstaken en onderhoud gemeentefonds.

5. Meerjarenperspectief 2017 – 2019

Uitgaande van de gegevens van de programmabegroting 2016 geeft het meerjarenperspectief 2017 - 2019 het onderstaande beeld:

Jaar 2017	€ 688.000	geraamde begrotingsruimte
Jaar 2018	€ 482.200	geraamde begrotingsruimte
Jaar 2019	€ 569.000	geraamde begrotingsruimte

3. Voorstel

Wij stellen u voor:

1. de programmabegroting 2016 vast te stellen;
2. het nadelige saldo 2016 ad € 186.882 te dekken door een bijdrage uit de reserve begrotingsregulatie;
3. de in de programmabegroting 2016 opgenomen investeringen beschikbaar te stellen;
4. het meerjarenperspectief 2017 - 2019 voor kennisgeving aan te nemen.

Burgemeester en wethouders van Koggenland.